

УДК 37.035.6:37.011.32.168.522

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ЧИННИК ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

О.М. Лисенко

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

У статті здійснено аналіз понять «нація», «ідентичність», «національна ідентичність». Розглянуто праці психологів, філософів, соціологів та педагогів з означеної проблеми. Доведено, що національна ідентичність – необхідна умова збереження коду нації.

У дослідженні означена проблема суттєво ускладнюється ще й тим, що на сьогоднішній день у сучасній науковій думці відсутня єдність у тлумаченні підставових понять, таких як «нація», «національна ідентичність». У статті здійснений аналіз цих понять, їх сутність і зміст.

Окрема увага приділена характеристиці поняття «ідентичність». Продемонстровано етимологію виразу «ідентичність», що походить від латинського слова «indenticus», що означає «утотожнений», «одинаковий». Показано, що у зарубіжній науковій думці воно утвердилось лише з другої половини ХХ ст., а у вітчизняній – тільки після 1990 р. Сьогодні «ідентичність» стала одним із центральних детермінант для усвідомлення оточуючих реалій, показано у статті. Означений термін широко використовується у різноманітних науках: психології, соціології, філософії, етнології, політології, геополітиці і т. ін.

Впродовж багатьох століть

філософське осмислення ідентичності відбувається у рамках проблеми утотожнення як основної характеристики буття, як зведення множинності до єдиного початку. У класичній традиції питання ідентичності досліджували античні філософи (Парменід, Платон, Арістотель, Плотін, неоплатоники). У їхньому уявленні тождсамість виступає фундаментальною якістю буття, єдністю, у якій відсутні розбіжності і відносини впритул до одноманітності.

Нами доведено, що вивчення проблем, пов'язаних зі зростанням національного фактора є досить актуальним як у теоретичному, так і практичному аспектах.

Ключові слова: *нація, ідентичність, національна ідентичність.*

Постановка проблеми. В останні десятиріччя сучасний світ окрім процесів глобалізації, інтеграції характеризується зворотною тенденцією, що пов'язана з актуалізацією ідентичності країн і народів, пробудженням їхнього національного життя, зростанням націоналістичних прагнень. Таку тенденцію вважаємо природною реакцією народів на процеси універсалізації та стандартизації, що безсумнівно має позитивне значення. Відродження національної самосвідомості, посилення ролі

основних етноконсолідуючих ознак в умовах швидкоплинної реальності, виступають як одні з пріоритетних факторів збереження, розвитку націй та їхньої національної ідентичності. Однак, крім позитивного значення такі процеси, як демонструє історична практика, можуть призвести до конфліктів і навіть до кровопролиття.

Актуальність проблеми. Вивчення проблем, пов'язаних зі зростанням національного фактора є досить актуальним як у теоретичному, так і практичному аспектах.

Мета і завдання статті. Дослідження означеної проблеми суттєво ускладнюється ще й тим, що на сьогоднішній день у сучасній науковій думці відсутня єдність у тлумаченні підставових понять, таких як «нація», «національна ідентичність». Тому ми спробуємо проаналізувати ці поняття, їх сутність і зміст.

Виклад матеріалу. Передусім, логічним вважаємо зупинитись на характеристиці поняття «ідентичність». Етимологічно вираз «ідентичність» походить від латинського слова «indenticus», що означає «утожненний», «одинаковий». Це поняття у науці є достатньо новим. Скажімо, у зарубіжній науковій думці воно утвердилось лише з другої половини ХХ ст., а у вітчизняній – тільки після 1990 р. І сьогодні «ідентичність» стало одним із центральних детермінант для усвідомлення оточуючих реалій. Означений термін широко використовується у різноманітних науках: психології, соціології, філософії, етнології, політології, геополітиці і

т. ін. Впродовж багатьох століть філософське осмислення ідентичності відбувається у рамках проблеми утожнення як основної характеристики буття, як зведення множинності до єдиного початку. У класичній традиції питання ідентичності досліджували античні філософи (Парменід, Платон, Арістотель, Плотін, неоплатоніки). У їхньому уявленні тожсамість виступає фундаментальною якістю буття, єдністю, у якій відсутні розбіжності і відносини впритул до одноманітності.

У працях представників німецької класичної філософії проблема тотожності буття і мислення досягає своєї найвищої розробленості. У сучасній зарубіжній літературі психологічне трактування ідентичності розвивається у наступних керунках: аналітична психологія (психоаналіз), символічний інтеракціонізм та когнітивні підходи.

Відомо, що вивчення проблеми ідентичності у психології бере свій початок із психоаналізу. Так, поняття «ідентичність» та «ідентифікація» вперше ввів З. Фрейд у своїй праці «Групова психологія і аналіз Его» (1914 р.). Для нього «ідентичність» виступала як самоутотожнення людини із значущими особистостями за взірцем яких вона свідомо чи підсвідомо хотіла діяти. Мотивом такого самоутотожнення учений вважав страх втрати любові і страх від покарання.

Проблема ідентичності розроблялась також Е. Еріксоном, Дж. Марсіа, А. Ватерманом та ін. ученими. Е. Еріксон вважається загально-визнаним засновником теорії іден-

тичності. Його погляди вперше було опубліковано у праці «Дитинство і суспільство». На відміну від З. Фрейда, праці якого він вважав неповними, Е. Еріксон справедливо наголошував на нерозривному звязку між ідентичністю людини і суспільством, соціальним оточенням індивіда. На його думку, ідентичність формується в процесі соціалізації особистості, входження індивіда у суспільство, тобто за Еріксоном, ідентичність – це соціалізована частина «Я». Відзначимо, що вчений не подав точного визначення поняття «ідентичність». Узагальнено він розумів ідентичність як суб'єктивне одухотворене відчуття тотожності і цілісності. Е. Еріксон справедливо відзначав, що ідентичність – це не певна незмінна, раз і назавжди отримана чи успадкована характеристика особистості, навпаки, її природа – процесуальна, динамічна, тобто, змінна. Ця ж ідея розкривається у введеному ним понятті «криза ідентичності», що означала перехід від однієї стадії життя до наступної, в ході чого мало місце становлення нових типів ідентичності [4, с. 324].

Яскраве відображення іншого підходу щодо з'ясування поняття ідентичності знаходимо у теоріях Дж. Міда, Л. Краппмана, Ю. Хабермаса та інших вчених (соціально детермінована ідентичність «Ме» та індивідуальна ідентичність «І»). Не менш цікавим є підхід представників когнітивного напрямку, які досліджували соціальну ідентичність – Г. Теджфел, Дж. Тернер та ін.

Спільним для робіт Е. Еріксо-

на, Міда та Теджфела є наступні твердження: розглядати ідентичність слід як соціальне явище (ідентичність – соціалізована частина «Я»); пояснення ідентичності як динамічного утворення, яке, виникнувши під впливом навколишнього середовища, так чи інакше модифікується.

У вітчизняній соціології та філософії постановка і дослідження проблем ідентичності, як ми зазначали, відносно нове явище, хоча теоретико-методологічні засади розвитку цього напрямку розроблялись в науковій думці ще з початку ХХ ст.

Сьогодні дуже популярним стало вивчення поняття кризи ідентичності у сучасних перехідних суспільствах. Одним із нових напрямків у дослідженні феномена ідентичності є її багаторівневе розчленування. Слід виокремити дослідження М. Губогло. Він вважає, що багаторівнева ідентичність є досить частим явищем множинної ідентичності або множинності ідентичностей, з-поміж яких виділяються етнічна, соціальна, професійна, гендерна, громадянська, конфесійна, расова і т.д. Вчений відзначає, що у сучасному суспільстві ідентичності все більше набирають множинного розуміння, залежать від контексту часу, мають виключно історичний характер і постійно знаходяться у стані трансформацій.

У сучасному філософському розумінні світ перестає бути цілісною і закономірною системою, людина – це не абстрактний представник свого роду, вона вкорінена у традиціях, життєвому світі і обставинах.

Ідентичність стає проблемою, «уто-тожене мислення» підлягає критиці. У цілому проблема ідентичності є актуальною та багатообразною на точці зору (філософська, психологічна, культурологічна традиція).

На нашу думку, у даному контексті зміст ідентичності слід звести до визначення подібності або відмінності чого-небудь (кого-небудь) з чим-небудь (ким-небудь). Вважаємо, що ідентичність – це об'єктивно існуюча структура, у якій виражається справжня схожість (тотожність) і відмінність соціальних (особистісних і групових) суб'єктів. Ідентичність з одного боку статичне явище, яке фіксує стан на даний момент часу, з іншого боку – ідентичність не є раз і назавжди отриманою, її природа змінна.

Не можемо оминати увагою також двох рівнів ідентичності – індивідуального та колективного. Індивідуальний рівень розкривається через особистісний та соціальний аспекти, тобто через вертикальний та горизонтальний виміри, баланс яких забезпечує почуття тотожності, самототожності. Колективна ідентичність – це фундаментальна схожість членів певної групи, що виявляється у солідарності, колективній діяльності, спільній роботі. Відбувається утотоження, усвідомлення себе з різними соціальними спільнотами – клас, сім'я, національна група, етнос, народ і т.д.

Визначивши сутність поняття «ідентичність», перейдемо до дослідження поняття «національна ідентичність». Складність і багато-

вимірність проблеми національної ідентичності пов'язані із серйозними понятійно-категоріальними труднощами у сучасній гуманітарній науці, зумовлені неоднозначністю трактування самого терміна «нація». Ситуація ускладнюється ще й тим, що «немає єдиного алгоритму виникнення та функціонування національних рухів, сучасних націй і національних держав, але й ті норми, які існують, стали рухомими і перестають працювати» в умовах глобалізації [2, с. 17].

Варто відзначити, що у сучасній філософській, соціологічній та етнологічній літературі фактично немає загальноприйнятого визначення нації. Цю ситуацію достатньо точно охарактеризував В. Бейджгот: «...до того часу поки нас про неї (націю) не питають, ми не розуміємо, що це таке, відразу пояснити і визначити ми не в змозі...» [7, с. 22]. Згадуються слова німецького історика Т. Момзена: «нація – це тільки фікція, але її відміна – це утопія» [6, с. 12].

Загальновідомим є виокремлення наступних традиційних методологічних підходів у визначенні поняття «нація» – примордіалізм, есенціалізм та конструктивізм.

Примордіалізм виходить з того, що риси нації дані першопочатково, є незмінними і традиційними, і вся проблема заключається в тому, щоб кожне наступне покоління їх дотримувалось. Тут має місце біологічний (спорідненість як основа соціальності), культурний (вродженість і природність конкретної культури) чи релігійний (концепція «обраного на-

роду») примордіалізм.

Есенціалізм досить близький примордіалізму. Основний принцип есенціалізму виходить з утвердження початкового існування певної сутності (есенції), скажімо, долі, призначення, істини, які і визначають конкретну ідентичність. Ці сутності незмінні, вічні і неперехідні. Відмова від служіння їм призводить до соціальних проблем.

Якщо примордіалізм та есенціалізм опираються на ідею початковості, об'єктивності існування нації, то конструктивізм робить акцент на «штучності» нації, звертає увагу на суб'єктивні фактори її виникнення. Примордіалістичний підхід пов'язаний з тим, що націю можна ідентифікувати на основі визначених об'єктивних ознак, не залежних від суб'єктивних поглядів її представників. До таких ознак переважно відносимо загальні, а не специфічні характеристики: територія, економічне життя, мова, національний характер культури.

Конструктивізм – парадигма, в межах якої нація розглядається як соціальна конструкція, що не має «реальних» історичних чи культурних коренів. Представники такого підходу понятійної концептуалізації нації бачать у ній «великий колектив», оснований на фундаментальній згоді її членів. Ернст Гелнер розглядає націю як конструкт індустріальної культури, а формування національної картини світу – як результат переходу від «низької» культури агрописемного суспільства до «високої» культури суспільства індустріального, що ха-

рактеризується загальною освіченістю, а також високим рівнем грамотності і громадянської самосвідомості переважної більшості її представників [3, с. 101]. Бенедикт Андерсон говорить про національність (у значенні етнічності) як про результат виховання в окремому суспільстві, де людині навіюється міф спільного походження і тісних кровних, культурних та історичних вуз усіх представників народу, до якого він належить. У дійсності за таким міфом нічого нема, нація залишається «уявною спільнотою», «ідеологічною конструкцією» [1, с. 204].

Націоналізм за Б. Андерсоном – це новий принцип організації соціальної реальності, що прийшов на зміну релігійному та династичному принципам. Ідея нації у Новому світі почала відігравати таку ж роль, як християнська віра у Середні віки, тобто вона дозволяла людям об'єднуватись в культурно-політичні спільноти. У зв'язку з цим, Е. Хобсбаум відзначає, що при концептуальній та історичній багатозначності поняття нація слугувало інструментом відбору – тим, що об'єднує у спільноту певних людей і відрізняє їх від інших [1, с. 43]. Така функціональна інтерпретація нації як механізму соціально-політичної класифікації та ідентифікації дуже тісно дотикається до поняття «національної ідентичності».

Нація – різновид людських спільнот. На думку Б. Андерсона, нація це «уявна спільнота» [1, с. 84]. Звичайно, це не означає, що вона нереальна, фіктивна і така, що

існує «лише в головах». Уявність нації вказує виключно на ту обставину, що кожен з її складових індивідів особисто не знає і ніколи не пізнає усіх її членів, що не заважає з ними себе співвідносити. У такому контексті уявна спільнота може порівнятися з віртуальною спільнотою в Інтернеті. Водночас нація завжди територіально визначена (навіть, якщо її кордони еластичні чи розмиті), суверенна (має державу і незалежність) і виражається у почутті спільної солідарності.

Якщо нація уявляється чи «ви-находиться» чи «конструюється», то задача дослідника заключається у тому, щоб прослідкувати процес такого конструювання. Іншими словами, слід в'яснити, в силу яких причин і під впливом яких факторів утверджується даний тип колективної солідарності, а інші або відтискаються, або зникають. Такий підхід відходить від історично-детермінізованої і примордіалістичної інтепретації нації.

Теорія націоналізму Е. Гелнера та Б. Андерсона ґрунтовані на тому, що ідентифікація з нацією є наслідком процесу модернізації. Тобто національна свідомість є безпосереднім результатом розвитку сучасних засобів комунікації, масового ринку, урбанізації, посилення впливу держави на населення через систему податків та воєнного обов'язку і, передусім, шкільної системи і друкованої культури. Гелнер наголошує, що початково нації не існували, а утворились з об'єднання культури і політики. Інший дослідник Хомі Бхабха вважає,

що національна ідентичність не має під собою жодних інших підстав, окрім духовних і існує винятково у формі розповідей і переказів різних народів про самих себе [5, с. 369].

Для адекватного аналізу феномена нації перспективним вважаємо звернення до національної ідентичності. Національна ідентичність потіснила більш звичні для традиційних підходів поняття національної самосвідомості, національного характеру і тому подібне. Ідентичність справді стає «призмою крізь яку розглядаються, оцінюються і вивчаються численні важливі риси сучасного життя» [8, с. 20].

На наш погляд, перспективним буде не розділяти існуючі підходи щодо визначення нації, а розглядати їх у єдності. Не заперечуючи наявності національної свідомості як необхідної умови національної ідентичності, логічно визнавати при цьому і специфічний історичний контекст виникнення цієї національної свідомості, що склався у процесі соціалізації, невіддільному від об'єктивних суспільних умов.

В основному нація складається із свідомого співвідношення з нею реальних індивідів, в результаті чого проявляється відношення до національного, іонаціонального в цілому, самосвідомість, почуття і переживання. Про національну приналежність судять за наступними параметрами: за національно-державницькими, культурними атрибутами, за об'єктивною символікою, яка визначає певну цілісність (культурну, територіальну, господарську); за

свідомою ідентифікацією індивідів, за їхнім суб'єктивним ставленням, ціннісними орієнтаціями. Тобто кожен індивід національний, по-перше, об'єктивно, по-друге – суб'єктивно, коли він визнає себе частиною тієї чи іншої спільноти, культури. При чому без останнього, незважаючи на присутність об'єктивних факторів, національна спільнота аморфна, її не можна повністю визнати суб'єктом історичного процесу.

Виходячи з цього, можна визначити націю як соціальну спільноту, основу на духовно-психологічній, історико-культурній, територіально-господарській єдності. Тільки зовнішні символи спільноти (географія, господарство, історія) не розкривають повно мірою внутрішній, екзистенційний зміст буття нації. Це тільки об'єктивні сторони життя нації. Вони повинні усвідомлюватись, повинні стати в основі ціннісних поглядів, відношень, основою вияву національної самосвідомості і супутніх їй почуттів, переживань, традицій. Без такого повного виявлення національної самосвідомості спільнота не виступить як активний суб'єкт історичного процесу. Тому у визначенні нації необхідно підкреслювати не лише її об'єктивні основи, але й те, які відображення ці основи набули у національній свідомості. Через свідомість, ціннісні орієнтації, традиції, національна сутність виявляється більш конкретно, реально. Кожна людина є національною у першу чергу тому, що усвідомлює свою приналежність, тобто ідентифікує себе з національним цілим.

Суб'єктивні сторони виступають як сили, що об'єднують національний організм у цілісність, яка формує почуття ідентичності.

Відповідно, національна ідентичність розглядатиметься нами як визнання народом самого себе, знання і повага історії, національної культури, території, усвідомлення народом своїх особливих рис, розуміння членами національної групи своїх інтересів, прагнень, цілей, ідеалів, потреб і т. д.

Спробуємо виокремити наступні форми національної ідентичності:

1. Нормальна ідентичність, коли образ свого народу сприймається як позитивний, з адекватним ставленням до культури, історії, природного патріотизму, з толерантною установкою на спілкування з іншими народами.
2. Етноцентрична ідентичність – некритична перевага якої-небудь національної групи і самоідентифікація індивіда з нею.
3. Етнодомінуюча ідентичність, що фіксує таке ставлення самосвідомості і поведінки людини, коли не тільки національна ідентичність стає першочерговою з-поміж інших видів ідентичностей (громадянин, матір, батько), але й досягнення цілей, інтересів народу починає сприйматися як домінуюча цінність.
4. Етнічний фанатизм – ідентичність, у якій абсолютне домінування національних інтересів і цілей, часто ірраціонально сприйнятих, супроводжується готовністю йти за них на будь-які жертви і дії.

5. Етнічна індеферентність – байдужість людей до проблем національності і міжетнічних стосунків, до цінностей свого та інших народів, люди вільні від норм і традицій, на їхню поведінку не впливає ні їх власна національна приналежність, ні національність інших.

6. Етніцизм у формі космополітизму, що виступає запереченням національності та етнокультурних цінностей.

7. Амбівалентна, невиражена, а інколи «подвоєна» чи навіть «потроєна» ідентичність. Такий тип національної ідентичності достатньо поширений у національно змішаному середовищі.

Окрім цього, форми вияву національної ідентичності залежать від національного оточення індивіда і конкретного народу. Так, поліетнічне середовище дасть більше можливостей для отримання знань про особливості «своєї» та «інших» національних груп. У такому випадку можливі два «крайні» варіанти розвитку національної ідентичності. Перше: чітко виражена ідентифікація тільки зі своєю національною групою, котра інколи пов'язується з тенденцією до сепаратизму. Друге: вияв ідентичності з іншою національною групою, котра призводить до асиміляції, до прийняття норм, звичаїв, мови чужої групи, аж до повного розчинення у ній. Але, на наш погляд, найбільш поширеним у поліетнічному суспільстві є маргінальна національна ідентичність. У такому випадку людина, а то й цілі народи

гойдаються між двома культурами, не оволодіваючи жодною з них.

Підкреслимо, що показником отримання національної ідентичності є патріотизм. Це почуття любові, поваги до своєї батьківщини, культури, традицій, мови, наділений надзвичайно потужною консолідуючою силою і є основою збереження нації та національної ідентичності. Це особливо важливо сьогодні, у сучасному світі глобалізації та інтеграції.

Отож, дослідивши сутність поняття національної ідентичності ми дійшли наступних висновків:

1. У дослідженнях нації та національної ідентичності у сучасних умовах найбільш ефективним підходом є примордіалізм, включаючи позитивні сторони сучасного конструктивізму.

2. Національна ідентичність виступає як визнання народом самого себе; знання і повага історії; національної культури, території, усвідомлення народом своїх особливих рис, розуміння членами національної групи своїх інтересів, прагнень, цілей, ідеалів, потреб. Слід підкреслити, що поняття «національна ідентичність» і «національна самосвідомість» мають підпорядковувачий характер. «Національна ідентичність» – поняття ширше, тому основними його елементами виступають національне самовизначення, національна самосвідомість і традиційна культура.

3. Національна ідентичність це мінливе, динамічне утворення. Його роль і значення у суспільстві може як зростати, так і слабшати, що пов'язано з конкретною історичною ситуацією і

соціальним оточенням індивіда і цілого народу. Відповідно форми виявлення національної ідентичності можуть варіювати від етнічного нігілізму до етнофанатизму.

4. Національна ідентичність як почуття любові, поваги до своєї батьківщини, культури, традицій, мови наділена потужною як консолідуючою, так і диференціюючою силою.

Література

1. Андерсон Б. Воображаемые общества. Размышления об истоках и распространении национализма / Б. Андерсон. – М., 2001. – 365 с.
2. Бадмаев В.Н. Феноменнациональной идентичности (социально-философский анализ) / В.Н. Бадмаев. – Волгоград-Элиста, 2000. – 289 с.
3. Геллнер Э. Нации и национализм / Э. Геллнер. – М., 1991. – 456 с.
4. Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис / Э. Эриксон. – М. : Прогресс, 1996. – 450 с.
5. Кольев А.Н. Нация и государство. Теория консервативной реконструкции / А.Н. Кольев. – М., 2005. – 340 с.
6. Погорельская С. Внутриполитические аспекты новой германской внешней политики / С. Погорельская // МэиМО. – 2001. – № 7. – С. 12–16.
7. Ромашев Р.А. Нация (генезис понятия и вопросы правосубъективности) / Р.А. Ромашев, П.А. Оль. – СПб., 2002. – 120 с.
8. Руткевич М.Н. Теория нации: философские вопросы // Вопросы философии / М.Н. Руткевич. – 1999. – № 5. – С. 23–28.

Lysenko O.M. NATIONAL IDENTITY IN IN MODERN GLOBAL WORLD: CONDITION AND PERSPECTIVES.

The article analyzes the concepts of «nation», «identity», «national identity». Considered work of psychologists, philosophers, sociologists and educators definite problem. It is proved that national identity - a necessary condition for the preservation of the nation code.

The study definite problem greatly complicated by the fact that today in modern scientific thought is no unity in the interpretation of the essential concepts such as «nation», «national identity». The article presents an analysis of these concepts, their nature and content.

Particular attention is paid to the characterization of the concept of «identity». We demonstrate the etymology of the phrase «identity», which is derived from the Latin word «indenticus», which means «utotozhnenyy», «equally». Shown that foreign scientific thought it was confirmed only in the second half of the twentieth century, and in home – only after 1990.

Today, the «identity» was one of the key determinants for understanding the realities of others, it is shown in the paper. That period is widely used in various sciences: psychology, sociology, philosophy, ethnology, politics, geopolitics, and so on.

For many centuries the philosophical understanding of identity is a part of the problem utotozhnennyya as the main characteristics being as construction multiplicity to a single start. In the classic tradition of the issues of

identity explored ancient philosophers (Parmenides, Plato, Aristotle, Ploin, Neoplatonists).

In their view the fundamental identity serves quality of life, unity, in which there are no differences and relations close to uniformity. We have shown that the study of the problems associated with the growth of the national factor is very relevant in both theoretical and practical aspects.

Keywords: nation, identity, national identity.

Лысенко А.Н. НАЦИОНАЛЬНАЯ ИДЕНТИЧНОСТЬ КАК КУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКТОР ВОСПИТАНИЯ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ. В статье осуществлен анализ понятий «нация», «идентичность», «национальная идентичность». Рассмотрены труды психологов, философов, социологов и педагогов по данной проблеме. Доказано, что национальная идентичность – необходимое условие сохранения кода нации.

В исследовании данная проблема существенно усложняется еще и тем, что на сегодняшний день в современной научной мысли отсутствует единство в толковании базовых понятий, таких как «нация», «национальная идентичность». В статье осуществлен анализ этих понятий, их сущность и содержание.

Отдельное внимание уделено характеристике понятия «идентичность». Продемонстрировано этимологию выражения «идентичность», что происходит от латинского слова

«indenticus», что означает «утотожествленный», «одинаковый». Показано, что в зарубежной научной мысли оно утвердилось только со второй половины XX века, а в отечественной – только после 1990 года.

Сегодня «идентичность» стало одним из центральных детерминант для осознания окружающих реалий, показано в статье. Указанный термин широко используется в различных науках: психологии, социологии, философии, этнологии, политологии, геополитике и т.д.

На протяжении многих веков философское осмысление идентичности происходит в рамках проблемы отождествления как основной характеристики бытия, как возведение множественности к единому началу. В классической традиции вопросы идентичности исследовали античные философы (Парменид, Платон, Аристотель, Плоин, неоплатоники). В их представлении тождественность выступает фундаментальным качеством бытия, единством, в которой отсутствуют разногласия и отношения самого однообразия.

Нами доказано, что изучение проблем, связанных с ростом национального фактора является весьма актуальным как в теоретическом, так и практическом аспектах.

Ключевые слова: нация, идентичность, национальная идентичность.